

Sygn. akt I ACz 1103/18

POSTANOWIENIE

Dnia 15 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny w składzie :

Przewodniczący – Sędzia SA Roman Sugier

Sędzia SA Lucyna Świdorska-Pilis

Sędzia SO del. Tomasz Tatarczyk (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 15 października 2018 r.

sprawy z wniosku J. G.

przy udziale S. C.

o wydanie orzeczenia w trybie wyborczym

na skutek zażalenia uczestnika postępowania

na postanowienie Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej

z dnia 10 października 2018 r., sygn. akt I Ns 344/18

postanawia :

zmienić zaskarżone postanowienie :

a) w punkcie 2. przez wskazanie, że publikacja orzeczonego nim sprostowania ma nastąpić wyłącznie na portalu F. i oddalenie wniosku w części dotyczącej nakazania złożenia oświadczenia o sprostowaniu informacji w czasopiśmie (...),

b) w punkcie 3. w ten sposób, że obniżyć do 1 000 (tysiąca) złotych kwotę, którą uczestnik ma wpłacić na rzecz wskazanej organizacji pożytku publicznego.

SSO Tomasz Tatarczyk SSA Roman Sugier SSA Lucyna Świdorska-Pilis

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 10 października 2018 r. Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej zakazał uczestnikowi postępowania rozpowszechniania informacji o niekorzystaniu przez Urząd Gminy w (...) z przeznaczonych na cele gminne pieniędzy pozyskiwanych ze środków zewnętrznych w ramach „Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 – 2019” (pkt 1), nakazał mu sprostowanie nieprawdziwych informacji o niekorzystaniu przez Urząd Gminy w (...) z przeznaczonych na cele gminne pieniędzy pozyskiwanych ze środków zewnętrznych w ramach „Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 – 2019” w formie ogłoszenia w czasopiśmie Dziennik Zachodni i Kronika Beskidzka oraz na portalu F. o treści: „S. C. - kandydat na Wójta Gminy L. oświadcza, że rozpowszechnione przez niego informacje na portalu społecznościowym F. o rzekomym niekorzystaniu przez Urząd Gminy L., którego kierownikiem jest Wójt Gminy L. J. G., z pieniędzy pozyskiwanych ze środków zewnętrznych z „Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 – 2019” są nieprawdziwe”,

w terminie 48 godzin od prawomocności postanowienia (pkt 2), nakazał uczestnikowi wpłacenie kwoty 3 000 zł na rzecz Fundacji (...) z siedzibą w W. przy ulicy (...) w terminie 14 dni od prawomocności postanowienia (pkt 3), w pozostałym zakresie wniosek oddalił (pkt 4). Sąd ustalił, że wnioskodawca jest wójtem gminy L.. Zarówno wnioskodawca, jak i uczestnik postępowania są zarejestrowanymi kandydatami na wójta w nadchodzących wyborach samorządowych. Na swoim koncie internetowym na portalu F. uczestnik postępowania umieścił wpis, w którym jako kandydat na wójta proponował skorzystanie z szeregu programów umożliwiających finansowanie inwestycji gminnych z zewnętrznych źródeł finansowania, a przy tym retorycznie pytał, dlaczego marnowane są gminne fundusze, skoro istnieją możliwości pozyskania finansowania ze środków zewnętrznych, sugerując, że dotychczasowy brak aktywności gminy L. co do korzystania z tych źródeł może wynikać z niekompetencji i niewiedzy. Jako przykład nieskorzystania z możliwości pozyskania takiego dofinansowania podał brak starań o pozyskanie funduszy na inwestycje drogowe z rządowego „Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 – 2019”. Z programu tego w okresie pełnienia funkcji wójta gminy przez wnioskodawcę gmina L. skorzystała uzyskując dofinansowanie na inwestycje drogowe na jej terenie, starała się też o kolejne dofinansowania, których ostatecznie jej nie przyznano. We wrześniu 2018 r. uczestnik udał się do Urzędu Gminy w (...)i ustnie zwrócił się do skarbnika gminy o udostępnienie informacji publicznej polegającej na uzyskaniu kopii dokumentacji dotyczącej wszystkich operacji finansowych gminy za lata 2016 – 2018. Ponieważ w ocenie skarbnika gminy informacja publiczna, udostępnienia której domagał się uczestnik była informacją przetworzoną, a nadto odpowiedź na jego wniosek wymagałaby sporządzenia kserokopii mnóstwa dokumentów, skarbnik poinformował uczestnika, że tego rodzaju informacja publiczna może mu zostać udzielona na podstawie pisemnego wniosku. Mimo tej uwagi uczestnik nadal ustnie wnioskował o wydanie mu jedynie kserokopii żądanej informacji za pierwszy kwartał 2018 r. wskazując jednocześnie, że w świetle przepisów ustawy o udostępnianiu informacji publicznej, wystąpienie z wnioskiem w formie pisemnej nie jest konieczne, a nadto powołując się na przepisy kodeksu postępowania administracyjnego zasugerował, że skarbnik gminy może sporządzić notatkę urzędową zawierającą zgłoszony ustnie wniosek, co spełni wymogi ustawowe. Skarbnik gminy nadal jednakże domagał się pisemnego wniosku i jednocześnie poinformował uczestnika, że jest w posiadaniu interesujących go informacji i może je udostępnić, lecz wyłącznie na pisemny wniosek. Sąd uznał, że wypowiedź uczestnika stanowiła formę agitacji wyborczej, która przybrała postać postu na portalu. Wypowiedź ta zawierała informację nieprawdziwą, jakoby gmina dotychczas nie korzystała z funduszy zewnętrznych na rozwój infrastruktury drogowej. Podaną w poście informację uczestnik mógł z łatwością sprawdzić występując z pisemnym wnioskiem o udostępnienie informacji. Krytyka sposobu prowadzenia przez gminę polityki finansowej w sytuacji, gdy dla każdego mieszkańca wiadomym jest, że za tego rodzaju działania odpowiadają władze gminy z wójtem na czele w istocie stanowi krytykę osób zarządzających gminą, czyli aktualnie pełniącego tę funkcję wójta, kontrkandydata w wyborach samorządowych. Wniosek zasługiwał przeto na uwzględnienie, także w zakresie żądania wpłacenia określonej kwoty na wskazaną przez wnioskodawcę organizację. Za odpowiednią uznać należało kwotę 3 000 zł. Niezasadne pozostawało żądanie orzeczenia przepadku materiałów wyborczych zawierających nieprawdziwe informacje albowiem żądanie to może odnosić się wyłącznie do materiałów wyborczych w formie materialnej, a nie wpisów w Internecie oraz żądanie przeproszenia wnioskodawcy, gdyż wypowiedź uczestnika nie naruszała dóbr osobistych wnioskodawcy.

W zażaleniu uczestnik postępowania domagał się uchylecia tego postanowienia zarzucając, że do chwili wniesienia zażalenia nie otrzymał postanowienia wraz z uzasadnieniem oraz że niesprawdzona została informacja na temat reprezentowania Gminy L. przez wnioskodawcę i jego kandydowania na stanowisko wójta tej Gminy. Jako alternatywny złożył uczestnik wniosek o zmianę postanowienia w części dotyczącej obowiązku publikacji sprostowania w prasie oraz

wysokości kwoty, która ma wpłacić na rzecz organizacji pożytku publicznego wywodząc, iż informację objętą żądaniem sprostowania umieścił wyłącznie na stronie internetowej F. i tam powinno nastąpić jej sprostowanie oraz że uznał żądanie sprostowania przy pierwszej czynności w sprawie, przed wszczęciem postępowania nie został wezwany do sprostowania, a orzeczona kwota jest dla niego za wysoka, powinna więc być obniżona do 1 000 zł.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Po sporządzeniu uzasadnienia, w dniu 12 października 2018 r. przewodniczący w Sądzie Okręgowym zarządził doręczenie uczestnikom postępowania odpisu postanowienia wraz z uzasadnieniem i z pouczeniem o prawie wniesienia zażalenia.

Przepis art. 111 § 2 ustawy Kodeks wyborczy nakazuje niezwłoczne doręczenie postanowienia kończącego postępowanie w sprawie wraz z uzasadnieniem osobie zainteresowanej i zobowiązanemu do wykonania postanowienia, a w § 3 art. 111 ustawy stanowi, że na postanowienie sądu okręgowego przysługuje w ciągu 24 godzin zażalenie do sądu apelacyjnego.

Oznacza to, iż co do zasady termin do wniesienia zażalenia biegnie od doręczenia postanowienia z uzasadnieniem.

W rozpoznawanej sprawie uczestnik postępowania wniósł zażalenie w ciągu 24 godzin od dnia ogłoszenia postanowienia.

Uznać należało, że uczynił to w terminie otwartym do wniesienia zażalenia.

Przemawia za tym regulacja ustawy kodeks postępowania cywilnego, na której oparte jest postępowanie w trybie wyborczym. Dopuszcza ten kodeks wniesienie zażalenia w przepisany terminie, liczonym od ogłoszenia postanowienia, gdy strona nie zażądała w terminie doręczenia postanowienia zapadłego na rozprawie.

Kodeks wyborczy przewiduje doręczenie z urzędu postanowienia z uzasadnieniem ale jeśli nie nastąpi to od razu po ogłoszeniu postanowienia, a uczestnik wniesie zażalenie w ciągu 24 godzin od ogłoszenia postanowienia, przyjmując należy, że wniósł zażalenie w terminie.

Po doręczeniu postanowienia wraz z uzasadnieniem, skarżący miał możliwość uzupełnienia zażalenia w piśmie procesowym, złożonym w ciągu 24 godzin od dnia doręczenia. O prawie wniesienia zażalenia (uzupełnienia zażalenia wcześniej złożonego, bo tak należałoby w sprawie potraktować pismo wniesione w ciągu 24 godzin od doręczenia postanowienia z uzasadnieniem) uczestnik został pouczony wraz z doręzeniem mu postanowienia z uzasadnieniem.

W tym stanie rzeczy nie można podzielić zarzutu zażalenia, iż wskutek niedoręczenia uzasadnienia orzeczenia uczestnik został pozbawiony możliwości obrony swych praw. Zdecydował się on wszak wnieść zażalenie w ciągu 24 godzin od ogłoszenia postanowienia, a mógł to uczynić w takim terminie biegnącym od doręczenia postanowienia z uzasadnieniem, względnie w tym terminie uzupełnić zażalenie wcześniej wniesione. Postanowienie wraz z uzasadnieniem uczestnik otrzymał w dniu 12 października 2018 r.

Za fakt powszechnie znany uważać trzeba, że wnioskodawca pełni funkcję gminy L.. W tym też charakterze działał podpisując dokumenty złożone do akt sprawy w kserokopiach, niekwestionowanych przez uczestnika.

Jako niezasadny jawi się w tej sytuacji zarzut zażalenia co do niezbadania, czy wnioskodawca jest umocowany do reprezentowania gminy L..

Z kolei fakt kandydowania w nadchodzących wyborach samorządowych na urząd wójta gminy L. potwierdzili obaj uczestnicy postępowania na rozprawie w dniu 10 października 2018 r. W aktach sprawy zamieszczono też obwieszczenie Gminnej Komisji Wyborczej w (...) z 1 października 2018 r. o zarejestrowanych kandydatach na wójta,

znajduje się pośród nich wnioskodawca. Niezasadny jest więc też zarzut zażalenia odnośnie do niesprawdzenia informacji, że wnioskodawca kandyduje na stanowisko wójta gminy L..

Zażalenie podlegało uwzględnieniu albowiem trafna okazała się jego argumentacja co do oznaczenia miejsca, w którym powinno nastąpić sprostowanie nieprawdziwej informacji oraz wysokości kwoty, którą zapłacić ma uczestnik na rzecz organizacji pożytku publicznego.

Wypowiedź zawierającą nieprawdziwą informację uczestnik zamieścił na portalu F.. Usunięcie skutków tego działania wymaga sprostowania informacji poprzez jego publikację w tym miejscu, w którym nieprawdziwa informacja została wypowiedziana. Sprostowanie powinno dotrzeć do osób, które z nieprawdziwą informacją zapoznały się za pośrednictwem określonych środków przekazu. Nie wskazał wnioskodawca przyczyn, dla których za celowe uznać należałoby opublikowanie sprostowania w prasie. Sposób złożenia i forma oświadczenia o sprostowaniu nieprawdziwej informacji powinny pozostawać w związku z okolicznościami, w jakich doszło do rozpowszechnienia tej informacji.

Ocena proporcjonalności sankcji, jaką niewątpliwie stanowi nałożony na uczestnika obowiązek finansowy, do wagi jego czynu, prawnie uzasadnionego celu, który ma być w sprawie zrealizowany i zachowania uczestnika po stwierdzeniu nieprawdziwej informacji w jego wypowiedzi przemawia za wnioskowanym w zażaleniu obniżeniem do 1 000 zł kwoty, którą ma on wpłacić na rzecz organizacji pożytku publicznego.

Z przytoczonych względów orzekł Sąd Apelacyjny jak w sentencji postanowienia na podstawie art. 386 § 1 w związku z art. 397 § 2 i 13 § 2 k.p.c.

SSO Tomasz Tatarczyk SSA Roman Sugier SSA Lucyna Świdorska-Pilis